

AULA (ordre alfabètic) – HAN TREBALLAT A LA UB/F. BIOLOGIA

Maria Àngels Cardona i Florit (Ferrerries, Menorca 1940 - Barcelona 1991).

Encara molt petita, Maria Àngels Cardona es va traslladar a viure a Ciutadella, on va passar la infància i la joventut fins que va marxar a Barcelona per fer els estudis universitaris.

Maria Àngels Cardona i Florit & la Universitat de Barcelona & la Facultat de Biologia

Es va llicenciar en Ciències Biològiques l'any 1963; acabada la llicenciatura, entrà com a professora ajudant a la Facultat de Biologia i començà la seva tesi doctoral sota direcció del Dr. Oriol de Bolòs estudiant l'ecologia i el funcionament d'algunes comunitats vegetals mediterrànies de la serra de Collserola.

L'any 1972 va llegir la seva tesi doctoral, *Funcionalisme i ecologia d'algunes comunitats vegetals barcelonines*, amb la qual guanyà el premi Pius Font i Quer de l'Institut d'Estudis Catalans.

El 1972, un cop acabada la tesi, començà a dedicar-se a la cariosistemàtica vegetal en relació molt estreta amb Juliette Contandriopoulos, professora responsable del Laboratori de Citogenètica de la Universitat de Marsella, on va fer nombroses estades. L'Àngels Cardona fou pionera dels estudis de citotaxonomia a la Península Ibèrica. Bona part dels seus treballs fan referència a les plantes endèmiques de les illes de la Mediterrània occidental, i molt especialment a la flora de les illes Balears. Els anys 80 és reconeguda, juntament amb la Dra. Contandriopoulos, com una autoritat en els camps de la citotaxonomia vegetal i la citobiogeografia.

Professora de botànica a la Universitat de Barcelona (ajudant, adjunta interina i agregada interina entre 1963 i 1975; titular de 1975 a 1985), el 1985 es traslladà a la Universitat Autònoma de Barcelona en comissió de serveis, on el 1986 guanyà la càtedra de Biologia Vegetal que havia deixat vacant, per jubilació, la Dra. Creu Casas. De salut feble, va morir la vigília de Nadal de l'any 1991, després de gairebé 30 anys de dedicació a la docència universitària i a la Botànica.

És autora de vora una cinquantena de publicacions en diverses revistes i col·laborà en nombroses obres de divulgació, entre les quals el volum 7 (Plantes superiors) de la Història Natural dels Països Catalans i, de manera molt activa, en la redacció del segon Tom (El món vegetal) de l'Enciclopèdia de Menorca (1987-1988).

Un Institut d'Ensenyament Secundari, a Ciutadella de Menorca, porta el nom de l'Àngels Cardona, i també un dels carrers de Ferreries.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Maria_%C3%80ngels_Cardona_i_Florit

AULA (ordre alfabètic) – HAN TREBALLAT A LA UB/F. BIOLOGIA

María Rambla Castells. Terrasa, 1917-2016. Llic. Ciències Naturals. L'any 1936 va haver d'interrompre els seus estudis de Biologia a la UB, que va poder prosseguir l'any 1939 obtenint el títol de llicenciada en Ciències Naturals l'any 1941. Va ser deixeble del Dr. García del Cid (Zoologia), professora col·laboradora de la UB i va llegir la Tesi Doctoral l'any 1972 intitulada "*Contribución al conocimiento de los Opiliones de la fauna ibérica. Estudio de los Subórdenes Laniatores y Palpatores (pars.)*".

Ha estat una científica prolífica i pionera en l'àmbit de l'aracnologia ibèrica, europea i internacional, havent-se centrat en concret sobre els opilions dels qual en va descriure més de quaranta taxons i se li van dedicar també una desena. Quan es va retirar, va cedir la seva bibliografia i la seva valuosa col·lecció a la UB.

María Rambla & la Universitat de Barcelona

<http://www.museunacional.ufrj.br/mndi/Aracnologia/pdfliteratura/papers%20rambla.htm>

María Rambla & la Facultat de Biologia

CO-AUTHORS: Gonzalo Giribet; Anna Lopez; Ana Perera; Guillem X. Pons.

<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6423486>

AULA (ordre alfabètic) – ALTRES PROPOSTES RELACIONADES AMB LA UB/F. BIOLOGIA

Lynn Margulis Estados Unidos, 1938-2011. Bióloga. Margulis fue una científica estadounidense que revolucionó la teoría de la evolución. Margulis dio con la solución a un enigma: las células eucariotas (células con núcleo que se encuentran en animales, plantas y hongos) aparecieron como consecuencia de la simbiosis de otras células más simples y sin núcleo (las procariotas, que son bacterias y arqueas). Así, mostró que no sólo existe una evolución gradual (teoría de la selección natural), sino que un suceso brusco y ocurrido una sola vez en la historia puede producir grandes saltos evolutivos.

Lynn Margulis & la Universitat de Barcelona

<https://craai.ub.edu/ca/coneix-el-craai/biblioteques/biblioteca-biologia/exposicio-virtual-en-memoria-lynn-margulis>

Lynn Margulis & la Facultat de Biologia

Ha estat ponent en múltiples ocasions a l'Aula Magna. Entre elles durant els actes inaugurals de la nova seu de la Facultat, 1982 i ha col·laborat amb el departament de Microbiologia de manera sostinguda (1986 - 2011). Algunes publicacions:

Guerrero, R. 2011. Lynn Margulis (1938-2011), in search of the truth. *International Microbiology* 14:183-186.

Margulis L, Chapman M, Guerrero R, Hall J. 2006. The last eukaryotic common ancestor (LECA): Acquisition of cytoskeletal motility from aerotolerant spirochetes in the Proterozoic Eon. *Proc Natl Acad Sci USA* 103:13080-13085

Wier A, Dolan M, Grimaldi D, Guerrero R, Wagensberg J, Margulis L. 2002. Spirochete and protist symbionts of a termite (*Mastotermes electrodominicus*) in Miocene amber. *Proc Natl Acad Sci USA* 99:1400-1403.

Margulis L, Dolan MF, Guerrero R. 2000. The chimeric eukaryote: Origin of the nucleus from the karyomastigont in amitochondriate protists. *Proc Natl Acad Sci USA* 97:6954-6959.

Guerrero, R., Margulis, L. 1998. Stone soup. *The Sciences* 38: 34-38.

Margulis, L., Ashen, J. B., Solé, M., Guerrero, R. 1993. Composite, large spirochetes from microbial mats: spirochete structure review. *Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 90: 6966-6970.

Margulis, L., Guerrero, R. 1991. Kingdoms in turmoil. *New Scientist* 129: 46-50.

Lazcano, A., Guerrero, R., Margulis, L., Oró, J. 1988. The evolutionary transition from RNA to DNA in early cells. *J. Molec. Evol.* 27: 283-290.

Guerrero, R., Pedrós-Alió, C., Esteve, I., Mas, J., Chase, D., Margulis, L. 1986. Predatory prokaryotes: Predation and primary consumption evolved in bacteria. *Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 83: 2138-2142.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Lynn_Margulis

ALTRES PROPOSTES D'AULA SENSE VINCLE DIRECTE AMB LA UB/FACULTAT DE BIOLOGIA (ordre alfabètic)

Rachel Carson (Springdale, Pennsilvània, 27 de maig de 1907 - Silver Spring, Maryland, 14 d'abril de 1964) va ser una biòloga marina i ecòloga estatunidenca, els escrits de la qual van ser precursors del moviment ecologista.

El 1929 es va graduar amb honors. Després d'un curs d'estiu al Laboratori Biològic Marí, va continuar els seus estudis en zoologia i genètica. Carson va continuar estudiant, després de la seva graduació, mentre treballava com a assistent en el laboratori de Raymond Pearl, per pagar-se els estudis. Va obtenir el seu mestratge en zoologia el 1932. Encara que va continuar estudiant per a un doctorat, el 1934 es va veure forçada a deixar la universitat per buscar un lloc de mestra i mantenir la seva família.

El 1953, Carson va començar la seva investigació sobre ecologia i els organismes de la costa Atlàntica. El 1960, Carson, juntament amb la seva assistent de recerca Jeanne Davis, van trobar prou evidència que recolzava la connexió entre el càncer i els pesticides, una conclusió controvertida fora de la comunitat científica. Les seves conclusions van ser plasmades a *Primavera silenciosa*, el seu llibre més important. *Primavera silenciosa* va ser molt important per a fer prendre consciència del perill dels plaguicides i de la importància de la conservació del medi. Amb les seves observacions i constatacions, reflectides en el llibre, Carson es va posar en contra la indústria dels pesticides però va aconseguir la prohibició del DDT als Estats Units el 1972 i establí les bases perquè ningú pogués vendre contaminació sota el pretext de progrés, a més de tenir una forta influència en l'origen de l'ecofeminisme.

Carson va rebre diverses distincions en vida. A la seva mort va ser guardonada per Jimmy Carter amb la Medalla presidencial de la Llibertat, el més alt honor als Estats Units. El seu nom està associat a un gran nombre de premis d'institucions filantròpiques i educatives.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Rachel_Carson

ALTRES PROPOSTES D'AULA SENSE VINCLE DIRECTE AMB LA UB/FACULTAT DE BIOLOGIA
(ordre alfabètic)

Gerty Theresa Cori o Gerty Theresa Radnitz (**Praga, Imperi austrohongarès, 1896-Saint Louis, EUA, 1957**) fou una bioquímica i professora universitària nord-americana, d'origen txecoslovac, la primera dona guardonada amb el Premi Nobel de Medicina i Fisiologia l'any 1947. Cori es convertí així en la tercera dona a aconseguir aquest guardó després de Marie Curie i Irène Joliot-Curie, i la primera estatunidenca que rep el Nobel en una disciplina científica

Al costat del seu espòs va realitzar investigacions sobre el [metabolisme](#) de l'[hidrat de carboni](#) i la [glucosa](#), cosa que els va conduir a definir l'anomenat [cicle de Cori](#) l'any [1929](#), el moviment de l'[energia](#) al cos: del [múscul](#) al [fetge](#) i d'aquest, novament, al múscul. L'any [1947](#) ambdós foren guardonats amb la meitat del [Premi Nobel de Medicina i Fisiologia](#) per la seva recerca sobre la *conversió catalítica del glucogen*, premi compartit amb el [metge](#) argentí [Bernardo Alberto Houssay](#).

L'any 1936 el matrimoni Cori descobreix un nou compost, la glucosa-1-fosfat, posteriorment nomenada *èster de Cori*. Cap a l'any 1938 evolucionen en direcció a una nova branca de la [bioquímica](#) acabada de néixer: l'[enzimologia](#)

El [1943](#) fou nomenada professora de bioquímica de la Universitat Washington de [Saint Louis](#), situada a l'[estat nord-americà](#) de [Massachusetts](#), càrrec que desenvolupà fins a la seva mort, el [26 d'octubre](#) de [1957](#) a conseqüència d'una [insuficiència renal](#).

https://ca.wikipedia.org/wiki/Gerty_Cori

ALTRES PROPOSTES D'AULA SENSE VINCLE DIRECTE AMB LA UB/FACULTAT DE BIOLOGIA
(ordre alfabètic)

Barbara McClintock ([Hartford, EUA, 16 de juny de 1902](#)-[Huntington, 3 de setembre de 1992](#)) fou una [botànica](#), [genetista](#) especialitzada en [citogenètica](#). Va estar guardonada amb el [Premi Nobel de Medicina i Fisiologia](#) l'any [1983](#)

McClintock es va doctorar en Botànica el 1927 per la Universitat Cornell, on posteriorment va liderar el grup de citogenètica del blat de moro, el seu camp de recerca al llarg de toda la seva carrera. Durant la seva estada a Cornell inicià la recerca sobre la identificació dels cromosomes del blat de moro i la descripció d'elements genètics mòbils en ells; posà de manifest mitjançant mètodes de microscopia desenvolupats en el seu laboratori processos tan fonamentals com la recombinació genètica que es produeix durant la meiosi. Iniciadora de la cartografia genètica en el blat de moro, va descriure el primer mapa de lligament d'aquest genoma i va posar en relleu el paper dels telòmers i centròmers.

A les dècades de 1940 i 1950 McClintock va descobrir el procés de transposició d'elements del genoma i el va fer servir per a explicar com els gens determinen certes característiques físiques. Va desenvolupar hipòtesis sobre la regulació de l'expressió gènica i la transmissió dels caràcters dels parents a la progènie de plantes de blat de moro. L'any 1951 va aconseguir demostrar empíricament la recombinació. Aquests descobriments van ser observats amb escepticisme per part dels seus col·legues i la comunitat científica nord-americana no la prengué seriosament, sobretot per la seva condició de dona. Els seus postulats eren innovadors en aquells moments, un moment en què es creia que els gens eren entitats fixes dins els cromosomes i, per tant, incapaçs de moure's. Tot i aquesta negativitat per part de la comunitat científica McClintock continuà desenvolupant la recerca en aquest camp fins als últims anys de la seva vida. Durant la dècada del 1970 començà la revalorització de la seva recerca, sobretot gràcies als avanços tècnics de la genètica, i per tant la utilització de la recombinació no sols en el blat de moro.

Pel gran nivell del seu treball científic, fou guardonada en diverses ocasions; entrà a formar part de l'Acadèmia Nacional de Ciències dels Estats Units el 1944.

L'any 1983 fou guardonada amb el Premi Nobel de Medicina i Fisiologia pels seus descobriments dels elements genètics mòbils.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Barbara_McClintock

ALTRES PROPOSTES D'AULA SENSE VINCLE DIRECTE AMB LA UB/FACULTAT DE BIOLOGIA
(ordre alfabètic)

Margarita Salas Falgueras, Marquesa de Canero, (Caneiru, Valdés, Astúries, 30 de novembre de 1936 - Madrid, 7 de novembre de 2019) fou una bioquímica espanyola presidenta de la Fundación Carmen y Severo Ochoa.

Llicenciada en Ciències Químiques per la Universitat Complutense de Madrid, va publicar més de 200 treballs científics al llarg de la seva vida. Va ser deixeble de Severo Ochoa, amb qui treballà als Estats Units després de fer-ho amb Alberto Sols a Madrid. Junt amb el seu marit Eladio Viñuela, treballaren en el camp de la bioquímica i la biologia molecular. Fins a la seva mort fou "Professora vinculada ad honorem" del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), i desenvolupà el seu treball en el Centre de Biologia Molecular Severo Ochoa de Madrid (CSIC-UAM).

Entre les seves majors contribucions científiques destaca determinació de la direccionalitat de la lectura de la informació genètica, durant la seva etapa en el laboratori de Severo Ochoa, i el descobriment i caracterització de la Polimerasa d'ADN del fago $\Phi 29$, que té múltiples aplicacions biotecnològiques a causa de la seva altíssima capacitat d'amplificació de l'ADN.

https://ca.wikipedia.org/wiki/Margarita_Salas_Falgueras